

Avdelningen för inspektion
Billy Karlsson, 08-730 92 69
billy.karlsson@av.se
Annika Hultin, 08-730 90 54
annika.hultin@av.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Återrapportering av uppdraget om samverkan med Försäkringskassan enligt regleringsbrevet för år 2005

Uppdraget:

"Arbetsmiljöverket skall redogöra för utveckling och genomförda insatser under året i fråga om samverkan mellan verket och Försäkringskassan på arbetsanpassnings- och rehabiliteringsområdet. Redogörelsen skall lämnas till Näringsdepartementet senast den 1 mars 2006."

Utveckling av samverkan mellan Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan

För att stärka samverkan har generaldirektörerna för Arbetsmiljöverket (AV) och Försäkringskassan (FK) träffat ett nationellt samverkansavtal för 2005 och som gäller tills vidare.

Syftet med samverkan är att identifiera arbetsgivare som inte fullgör sina skyldigheter rörande arbetsanpassning och rehabilitering och att vardera myndigheten utifrån sitt uppdrag påverkar och ställer krav på dessa att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter.

Samverkan ska bedrivas i sådana former som effektiviserar verksamheten genom att båda myndigheternas kompetenser och insatser tillvaratas.

Samverkansöverenskommelsen berör förutom identifiering av arbetsgivare även gemensamma tillsyns- och informationsinsatser, informationsutbyte och kompetensutveckling. Av överenskommelsen framgår också att AV och FK gemensamt utvärderar samverkan årligen och vidtar de ändringar som föranleds av detta.

Med den nationella överenskommelsen som grund har under året AV:s samtliga distrikt tecknat nya regionala överenskommelser i syfte att mer

operationellt beskriva och regionalt anpassa samverkan mellan distrikt och den regionala Försäkringskassan. Syftet har varit att få tidigare överenskommelser mer enhetliga vad avser inriktning på och omfattning av samverkan. De regionala överenskommelserna beskriver samverkan kring konkreta tillsyns-informations- och utbildningsinsatser riktade till arbetsgivare, informationsutbyte, samt eventuella andra insatser för att stärka och effektivisera samverkan mellan de två myndigheterna.

För att ytterligare stärka samverkan på regional nivå har de flesta av distrikten någon form av samverkansgrupp som träffas regelbundet några gånger per år för att

- informera om pågående och kommande verksamhet
- informera om varandras lagstiftning, arbetssätt och rutiner
- utbyte av verksamhetsstatistik i form av arbetsskadestatistik, sjuktal och ohälsotal
- information om missförhållanden som upptäcks eller arbetsplatser med särskilda risker och hög sjukfrånvaro
- diskutera konkreta ärenden
- diskutera hur samverkan ska kunna förenklas ytterligare.

På central nivå finns en informell samverkansgrupp med företrädare för AV:s tillsynsavdelningar och FK:s huvudkontor. Företrädare för den gruppen har bistått distrikt och Försäkringskassorna vid upprättande av regionala överenskommelser.

Genomförda insatser (goda exempel på utvecklad samverkan)

I de fall arbetsgivare inte fullgör sina skyldigheter beträffande upprättande av rehabiliteringsutredningar informerar FK arbetsgivaren via ett påminnelsebrev att AV kommer att kontaktas om inte begärda handlingar upprättas. Kommer inget svar från arbetsgivaren informeras AV enligt en särskild rutin. AV vidtar erforderliga åtgärder. Denna samverkan inleddes över hela landet under 2004. En uppföljning av rutinen hösten 2004 gav bl.a. tydlig indikation på att informationen från FK hade vissa brister. Detta medförde ett administrativt merarbete för AV bl.a. med att kontrollera att arbetsgivaren inte hunnit skicka in begärda handlingar. Rutiner för att "kvalitetssäkra" informationen till AV har införts dels via en ändring i FK:s metodhandbok dels genom regionala överenskommelser mellan FK och AV:s distrikt. Effekten av dessa åtgärder upplevs som en märkbar kvalitetsförbättring f.o.m halvårsskiftet 2005, d.v.s. informationen avser i högre grad ärenden där AV:s insats kan vara befogad. Antalet anmälningar från FK har minskat i antal under andra halvåret och är nu i nivå med första halvåret 2004.

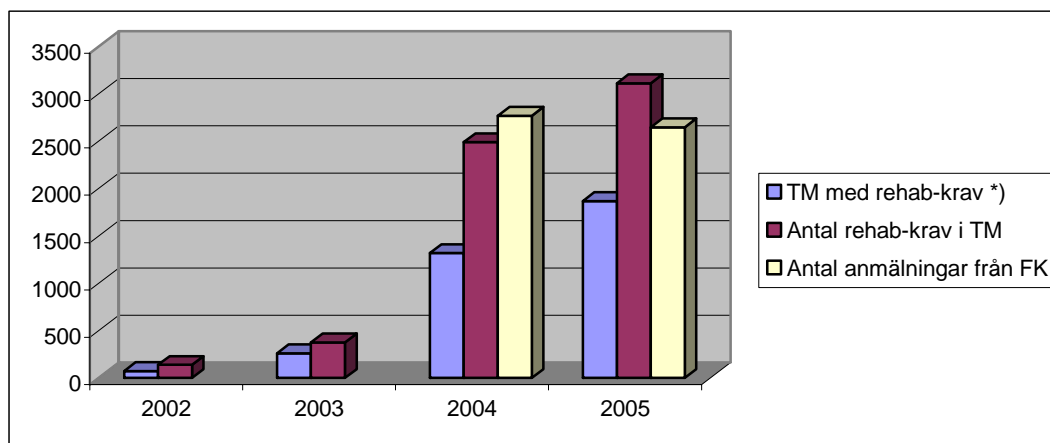
Den ökade kvaliteten i anmälningarna är positiv för AV. Det innebär att AV kan agera mot arbetsgivare utan alltför mycket administrativt förarbete.

De krav som oftast ställs i tillsynsmeddelande (TM, ett brev med krav på åtgärder) med anledning FK:s anmälan är krav på att arbetsgivaren ska ha en fungerande organisation för den här typen av ärenden. Krav ställs även att arbetsgivaren redogör för vilka åtgärder han avser att vidta med anledning av den uteblivna rehabiliteringsutredningen samt vilka åtgärder han avser att vidta i det aktuella fallet. I vissa fall ställs även krav på att anlita företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig hjälp utifrån om den egna kompetensen inte är tillräcklig.

Samverkan kring uteblivna rehabiliteringsutredningar har tidigare förekommit inom en del regioner men då oftast i särskilda projekt. Antal inkomna anmälningar till AV har tidigare inte diarieförts med särskild handlingstyp varför uppgifterna om antalet inkomna ärenden inte är jämförbara. Även tillsynsmeddelanden med krav om arbetsanpassning och rehabilitering har tidigare förekommit i mindre omfattning. Av följande tabell framgår utvecklingen över tid.

	2002	2003	2004	2005
TM med rehab-krav *)	72	262	1320	1868
Antal rehab-krav i TM	139	376	2491	3113
Antal anmälningar från FK			2769	2647

*) TM med rehab-krav avser tillsynsmeddelanden till arbetsgivare innehållande krav om arbetsanpassning och rehabilitering som sänts efter anmälningar från FK.

Andra exempel på samverkans insatser är:

- Informationsutbyte om arbetsgivare som upplevs ha problem med sitt anpassnings- och rehabiliteringsarbete har i vissa fall lett till gemensamma besök hos företag.
- I andra fall har AV ensamt genomfört inspektionsbesök, med nämnda information som bakgrund. Exempel på branscher som besökts under året är tillverkning och handel.
- Samarbetet fortsätter med den särskilda tillsynstrategin som benäms kommun- och landstingsdialog. AV och FK samarbetar utifrån sina uppdrag med tillsyn och information. Syftet är att få organisationens högsta ledning, inklusive politiker, medvetna om problemen samt att få dem att vidta erforderliga åtgärder. Utvecklingen inom denna tillsynsstrategi går från dialog/information vidare mot steg två, mera inspektion och krav på åtgärder.
- Samarbete i olika förebyggandeprojekt
- Av medverkar i olika samverkansorgan exempelvis regionala lednings- och beredningsgrupper, centrala samverkansgrupper och regionala utvärderingsgrupper.
- Samarbete med FK:s förebyggprocess i externutbildning till företag.
- Samarbete kring utbildning för Företagshälsovården
- AV bistår FK i handläggning av ärenden rörande arbetshjälpmedel
- Gemensamma utbildnings- och informationsdagar för handläggare inom de två myndigheterna.

Hinder som identifierats i samverkansarbetet med Försäkringskassan

Ett hinder i samverkansarbetet är att FK inte kan förse AV med sjukfrånvarostatistik sorterad på arbetsgivare. AV:s roll som tillsynsmyndighet är att när så erfordras ställa krav på arbetsgivare som inte följer arbetsmiljölagstiftningen. AV är alltså intresserade av att få uppgifter per arbetsgivare som underlag för urval av vilka arbetsgivare som ska inspekteras. FK:s så kallade DOA-register sorterar uppgifter på individ och utgörs av rådata som måste bearbetas. Det är möjligt att göra ett urval på arbetsgivare men detta

urval avser endast mantalsskrivna per län. Det innebär att det inte med automatik går att få fullständig information om arbetsgivare som finns i flera län eller där de anställda är bosatta i andra län. AV har även ställt en förfrågan till FK:s statistikenhet om möjlighet att få ta del av den statistik sorterad på arbetsgivare som finns tillgänglig. AV har inte fått tillgång till denna med motivering till att sekretesslagstiftningen inte medger att information om enskilda arbetsgivare lämnas ut till annan myndighet.